

Trening przed klasówką

Liceum/technikum

Literatura: literatura polskiego baroku - ogólne wiadomości

Zadanie 1

Podkreśl poprawne sformułowania.

- A. "Nurt dworski" rozwijał się na dworach szlacheckich/dworach magnackich.
- B. "Nurt ziemiański" charakterystyczny był dla dworów królewskich/dworów szlacheckich.
- C. "Nurt ziemiański" czerpał z wzorów rodzimych/wzorów zachodnich.
- D. "Nurt dworski" miał charakter swojski/charakter kosmopolityczny.

Zadanie 2

Jaki nurt literacki reprezentowali?

- A. Jan Andrzej Morsztyn.
- B. Jan Chryzostom Pasek.
- C. Wacław Potocki.
- D. Daniel Naborowski.

Zadanie 3

Przeczytaj wiersz "Krótkość żywota" Daniela Naborowskiego, a następnie odpowiedz na pytania.

Godzina za godziną niepojęcie chodzi:
Był przodek, byłeś ty sam, potomek się rodzi.
Krótka rozprawa: jutro - coś dziś jest, nie będziesz,
A żeś był, nieboszczyka imienia nabędziesz;
Dźwięk, cień, dym, wiatr, błysk, głos, punkt - żywot ludzki słynie.
Słońce więcej nie wschodzi to, które raz minie,
Kołem niehamowanym lotny czas uchodzi,
Z którego spadł niejeden, co na starość godzi.
Wtenczas, kiedy ty myślisz, już był, nieboże;
Między śmiercią, rodzeniem byt nasz, ledwie może
Nazwan być czwartą częścią mgnienia; wielom była
Kolebka grobem, wielom matka ich mogiła.

A. Jaką budowę ma wiersz?

.....

B. Co oznacza pojęcie 'vanitas'?

.....

C. Z jakim rodzajem czasu mamy do czynienia w wierszu?

.....

D. Wypisz słowa, za pomocą których zostało scharakteryzowane życie człowieka. Jaką mają wspólną cechę? (podaj jeden przykład).

.....
E. Co oznacza wyrażenie 'kolebka grobem'?

.....
F. Utwór należy do

I. poezji dworskiej.

II. poezji metafizycznej.

Zadanie 4

Przeczytaj wiersz "Do tejże" Jana Andrzeja Morsztyna, a następnie odpowiedz na pytania.

Oczy twe nie są oczy, ale słońca jaśnie
Świejące, w których blasku każdy rozum gaśnie;
Usta twe nie są usta, lecz koral rumiany,
Których farbą każdy zmysł zostaje związany;
Piersi twe nie są piersi, lecz z nieba surowy
Kształt, który wolą nasze zabiera w okowy;
Tak oczy, piersi, usta, rozum, zmysł i wolą,
Blaskiem, farbą i kształtem ćmią, wiążą, niewolą.

A. Określ tematykę wiersza.

.....
B. Wypisz przykład kompozycji łańcuchowej.

.....
C. Wypisz przykład figury sumacji.

.....
D. Utwór należy do

I. poezji dworskiej.

II. poezji metafizycznej.

Zadanie 5

Przeczytaj wiersz "Nierządem Polska stoi" Wacława Potockiego, a następnie zinterpretuj wyróżnione fragmenty.

Nierządem, powiedział ktoś dawno, Polska stoi.

Gdyby dziś pojął z grobu po ojczyźnie swojej,
Zawołałby co garła: wracam znowu, skądem,
Żeby tak srogim z Polską nie ginął nierządem.

Co rok to nowe prawa i konstytucyje,

Ale właśnie w tej wadze jako minucyje.

Póty leżą na stole, póty nam się zdadzą.

Póki astrologowie inszych nie wydadzą.

Dalej w kąć albo małym dzieciom dla zabawy;

Założyłby naszymi Sukiennice prawy.
Nikt nie słucha, żaden się nie ogląda na nie;
Szlachta tylko uboga i biedni ziemianie,
Którzy się na dziesiątej opierają części.
I to ledwie, tak inszy stan Polskę zagęści.
Mądry, możny, albo kto dostąpił honoru,
Księstwa, grabstwa, ten wolen; niechajże poboru
Szlachcic który nie odda, zaraz mu po szlasku
Pozwy, egzekucyje ślą na onym kąsku,
Że niejeden niestetyż z serdecznym dziś płaczem
Z działkami cudze kąty pociera tułaczem.

Zadanie 6

W oparciu o znajomość "Pamiętników" Jana Chryzostoma Paska powiedz, czego dowiedzieć się możemy z tego utworu. Wskaż odpowiednie punkty.

W "Pamiętnikach" mowa jest o

- A. realiach codziennego życia szlachty.
- B. karierze dworskiej autora.
- C. udziale szlachty w sejmikach.
- D. umysłowości ówczesnego szlachcica.
- E. studiowaniu literatury przez autora.
- F. pobożności ówczesnego szlachcica.
- G. wojennej wyprawie autora do Danii.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

- A. "Nurt dworski" rozwijał się na dworach szlacheckich/dworach magnackich.
- B. "Nurt ziemiański" charakterystyczny był dla dworów królewskich/dworów szlacheckich.
- C. "Nurt ziemiański" czerpał z wzorów rodzimych/wzorów zachodnich.
- D. "Nurt dworski" miał charakter swojski/charakter kosmopolityczny.

Zadanie 2

- A. Jan Andrzej Morsztyn - "nurt dworski".
- B. Jan Chryzostom Pasek - "nurt ziemiański".
- C. Wacław Potocki - "nurt ziemiański".
- D. Daniel Naborowski - "nurt dworski".

Zadanie 3

- A. Wiersz ma budowę stychiczną.
- B. Pojęcie 'vanitas' oznacza marność.
- C. W wierszu mamy do czynienia z czasem cyklicznym.

D. Słowa: dźwięk, cień, dym, wiatr, błysk, głos, punkt.

Cecha wspólna - przykłady: są to wyrazy jednosylabowe, oznaczają coś ulotnego, krótkotrwałego, przemijającego.

E. W chwili narodzin człowiek skazany jest na śmierć.

F. II

Zadanie 4

A. W wierszu została opisana uroda kobiety.

B. Przykłady: Oczy twe nie są oczy, ale słońca jaśnie// Usta twe nie są usta, lecz koral rumiany.

C. Tak oczy, piersi, usta, rozum, zmysł i wolą,
Blaskiem, farbą i kształtem ćmiał, wiązał, niewolą.

D. I

Zadanie 5

Nierządem, powiedział ktoś dawno, Polska stoi - brak silnego rządu.

Co rok to nowe prawa i konstytucje - często zmieniające się prawa.

Nikt nie słucha, żaden się nie ogląda na nie// Szlachta tylko uboga i biedni ziemianie - nieprzestrzeganie praw zwłaszcza przez magnaterię.

Szlachcic który nie odda, zaraz mu po szlasku// Pozwy, egzekucje ślą na onym kasku - ucisk szlachty przez wszechpotężnych magnatów.

Zadanie 6

A. C. D. F. G